

בגן של רבנו ז"ל

בגן של רבנו כנגד ג'ן פרשיות שבתורה, בעזרת השם יתברך נשתדל להכניסכם בגנו של רבנו, ולסיים על הסדר את כתביו של רבנו נחמן מברסלב ז"ל
סימן אחר סימן כך שבסוף השנה הזאת תזכו לסיים, או אפילו בחלקם כתביו של רבנו ז"ל, השם יהיה בעזרכם ובעזרי

פרשת ויחי

קיצור ליקוטי מוהר"ן

סימן כב'

שיחות מוהר"ן

סימן פז

לפי בחינת הימים נוראים (קפ) ראוי שיהיה לנו אתרוג נאה. כי אמרי אנשי: 'כל נער יש לו אשה נאה'. והאתרוג הוא בחינת אשה, כמו שכתוב בזהר (תקונים יג, כא) שהאתרוג הוא בחינת (שיר השירים ד ז): 'כולך יפה רעיתי ומום אין בך'. ובימים נוראים ישראל הם בבחינת נער, כי אזי הם בבחינת: 'והנה נער בוכה' (שמות ב ו), מיד: 'ותחמל עליו' כמו שכתוב בתקונים (תקון יא), ועל כן ראוי שיהיה לישראל אתרוג נאה כנ"ל:

ומי שבוכה ביותר ונכנס ביותר בבחינת 'נער בוכה' ראוי שיהיה לו אתרוג נאה ביותר כנ"ל: כי זה שאומרים העולם שכל נער יש לו אשה נאה, זה יש להבין. כי עיקר השכל הוא מהמח. והמח שואב ממח שבעצמות, שהוא נשקה על ידי לחות ושמוננית הגוף בבחינת (איוב כא כד): 'ומח עצמותי ישוקה'. כי על ידי לחות ושמוננית הגוף נשקה המח שבעצמות וזהו עקר קיום השכל (קפא). כי עקר קיום השכל על ידי לחות ושמוננית הגוף כמובא במקום אחר. ועל כן מי שהוא נער ואין שכלו בשלמות ונשאר מחו כנוס בעצמות כי אין שואב מחו ממח שבעצמות ומחמת זה אין שכלו בשלמות כנ"ל, נמצא שנשאר המח כנוס בעצמות. ועל כן בת זוגו שנלקחה מן העצמות כמו שנאמר: 'ויקח אחת מצלעותי' (בראשית ב כא) וכו', נמשך אליה רבוי המח שנשאר כנוס בעצמותיו אשר משם נלקחה כנ"ל. ועל כן בת זוגו נאה כי עקר היפי על ידי המח והחכמה בבחינת: 'חכמת אדם תאיר פניו' (קהלת ח א). ועל כן היא נאה מחמת שנמשך אליה רבוי המח כי היא עצם מעצמיו של זה שאין שכלו שלם ונשאר מחו כנוס בעצמותיו כנוכר לעיל:

ובקדושה זה בחינת שנמשכין שרשי הדעת אל האתרוג ועין בכונות (שער הכונות סוכה ה) סוד אתרוג ולולב עין שם (קפב):

ולבאר קצת כי עיקר הכוונה להמשיך אל האתרוג שהוא בחינת מלכות המוחין שבגוף דהיינו החסדים שבוי"ו קצוות. אך אי אפשר שיתנו הארה אל האתרוג כי אם על ידי שמקבלין הארה משרשי המוחין דהיינו משרשי החסדים שבדעת שזהו סוד הנענועים עין שם. נמצא שעקר הארת האתרוג בחינת מלכות על ידי שנתרבין ומאירין בחינת המוחין שבוי"ו קצוות על ידי שנמשך אליהם הארת המוחין שבראש כנ"ל. וזה בחינת הנ"ל. רק שם הוא נער ממש ונשאר מחו כנוס בעצמות ולא עלה למעלה אל המח כנ"ל, וכאן בקדושה הארת האתרוג על ידי שממשיכין בכוונה הארת המוחין שבראש לתוך בחינת הגוף. ונתרבה ומאיר המוחין שבגוף ומשם נמשך המוחין אל האתרוג והבין. עין שם היטב בכונות ותבין:

וזה בחינת סוכה: כי 'נער ישראל ואהבהו' (הושע יא א). אהבה זה בחינת ימין בחינת חבוק יד ימין בחינת סוכה. וזה נעשה על ידי בחינת נער ישראל בחינת נער בוכה כנוכר לעיל:

חיי מוהר"ן

שיחות וספורים ועניינים שהיה אצל כל תורה ומעשה – ו

סימן ט"ז רבי יוחנן משתעי. זאת התורה אמר בשבת בשחרית באמצע הקיץ תקס"ג. ואז נתקבצו אליו פתאום על אותה השבת, כי לא היה אז זמן קבוצ כלל (כמבאר במקום אחר (לקמן קכו) שעיקר זמן הקהילה והקבוצ בקביעות על פי דעתו היה שש פעמים בשנה), ובתחילה הקפיד קצת ואמר שאנו עושים לעצמנו שבתים. הינו כי הוא בעצמו עשה וקבע לנו שבתים לבוא אז אצלו ועכשיו עשינו לעצמנו שבת על קבוצ.

ואחר כך אמר אני הייתי רוצה לעשות איזה ענין אודות הגזרות שקורין פונקטין שנשמע בעולם שרוצים לגזור על ישראל חס ושלום, היינו שהיה רוצה לעסוק להמתיקם ולבטלם. אך כשאני בעצמי מה אני, כי אני בעצמי איש פשוט, על כן נתקבצו העולם פתאום כדי שאוכל לעשות מה שאני צריך לעשות בזה.

ואמר אז ענין הנדפס בסימן קס"ו שאצל אלישע כתיב פעם אחת אלישע סתם, ופעם אחת איש אלקים. ואיתא (זהר שמות מד). שכשהיה בעצמו נקרא אלישע סתם, וכשהיו בני הנביאים אצלו נקרא איש אלקים.

ואמר אז תורה שתי פעמים. ליל שבת אמר התורה (סימן כד חלק א) אמצעותא דעלמא היכא, שמדברת שם מתשעה היכלין דלא אתדבקין ולא אתידעין ולית מאן דקימא בהו וכו', ובבוקר בסעודת שחרית אמר התורה הנ"ל שהיא רבי יוחנן משתעי וכו'. ודמיא עינה כתרי סהרא ואמר אז שיש שבעים אמות, והם כלולים בעשו וישמעאל. שזה כלול משלשים וחמש אמות, וזה כלול משלשים וחמש אמות. ולעתיד יכבשו אותן שני משיחין משיח בן יוסף ומשיח בן דוד, ויש צדיק אחד שהוא כלול מתרין משיחין יחדיו.

ב. ואי אפשר לקבל תוכחה ומוסר ממוכיח האמת הנ"ל כי אם על-ידי אמונה כי האמונה היא בחינת ידים לקבל המוסר על ידם. וזה הוא חותם למעלה מחותם הנ"ל דהיינו חותם הידין חותם החיצון. וצריך שמירה יתרה שלא יתקלקל חותם הזה הינו האמונה, שעל-ידי זה חס ושלום יוכלו לקלקל חותם הפנימי הנ"ל ואז נתקלקל שלום העולם חס ושלום, ועל-ידי קלקול האמונה חס ושלום הוא בא לכפירות ולאמונות כזביות ולכמה מיני ליצנות ואינו שומע כלל המוסר הנ"ל. ועל-ידי קלקול התוכחה והמוסר הזה באים גרושין וטלטולים ונעשית מחלקת בעולם להיפוך משלום הנ"ל נמצא שהאמונה היא העקר. עקר חותם העליון של הקדשה. והיא כלליות הקדשה. ואז ישמע ויקבל מוסר הנ"ל וישוב אל ה' וירחמהו נמצא שנשמרת כל הקדשה על-ידי אמונה:

ג. ואי אפשר לזכות לאמונה שלמה כי אם על-ידי שבאים לצדיקי הדור האמתיים. כי כל עקר אמונת ישראל ממשכיכים הם להדור שהם כלליות כל מנהיגי הדור והאמונה והקדשה. והעקר הצדיק בחינת משה שנקרא על שם זה רציא מהימנא כי רועה האמונה לתקנה ולהשלימה והוא אחד משבעה רועים שבכל דור ודור (ועין בבא מציעא פרק ז' ברבי חיאי ורבניו):

ד. ואי אפשר לבוא לאלו הרועים ולהתקרב אל הקדשה כי אם על-ידי עזות דיקא כמאמר חכמינו זכרונם לברכה 'הוי עז פנמר' (אבות פרק ה), וכמו שכתוב: 'גהלת בעזר אל נזה קדשך' (שמות ט"ו יג). כי יש רועים של הסטרא אחרא והם גם בן מפרסמי הדור וכופין אנשים לתחות שעבודיהו ועקר פחם הוא על-ידי עזות כי 'עזות מלכותא בלא תגא' (סנהדרין ק"ה). והם ככלבים בעזותם והן פני הדור בפני הפלג' (סוטה מ"ט:). בבחינת: 'ההכלבים עזי נפש המה רועים' (ישעיה נ"ו יא). ועל כן אי אפשר להנצל מהם מתחת ממשלתם רק בשיהיה לו עזות גדול מאד לעמד בנגד עזותם הרע ויהיה מצחו חזק לעמת מצחם. וכן אי אפשר להנצל מכל המונעים והחולקים והמתנגדים ולהתקרב אל האמת כי אם על-ידי עזות דקדשה (ועין 'שלחן-ערוך' סימן א):

אות עח

צריכין תמיד להתחזק להרבות בתפלה ותחנונים ושיחה בינו לבין קונו כדי לעורר בכל עת נקדתו הטובה שתאיר ללבו, עד שיתבטלו ממנו על-ידי-זה כל החרפות ואהבות רעות השורין על לבו שהם בחינת ערלת לב כנ"ל בסימן נ', אך מחמת שבכל עת מתגברים החרפות לב להעלים ולהסתיר אור נקדתו הקדושה השיך ללבו בעת ההיא, על כן על-פי רב דרך האדם הרוצה לעסוק בזה לפרש שיחתו בינו לבין קונו נדמה לו בכל פעם שעתה אינו יכול לדבר ואינו יודע מה לדבר כלל ולבו אטום מאד וכו' כידוע וכל זה נמשך מהחרפות לב ערלת לב הנ"ל אבל באמת הוא שקר גמור ומעשה בעל-דבר כי אם יאמר כן אזי יהיה נדמה לו לעולם כן, שעתה אין לו לב ואינו יכול לדבר ולא ידבר לעולם חס ושלום, ועל-ידי-זה בעצמו מתגברין עליו החרפות לב ערלת לב בכל פעם ביותר.

כי עקר בטול ערלת לב הנ"ל הוא על-ידי שמקשר את לבו לנקדתו הקדושה על-ידי דבור פיו ששופך שיחו לפני השם יתברך ומעורר נקדתו הטובה על כן צריכין להתחזק בזה לידע ולהאמין, שבנדאי אין עת בעולם שלא יוכל או לקשר עצמו להנקדה השיך ללבו בעת ההוא ולהתגבר מאד לדבר בזה כפי מה שיוכל, ולבקש ולחפש בדבוריו את אור נקדתו הקדושה ואף-על-פי שבנדאי אי אפשר להאדם לידע כל זה בפרטיות מה הוא הנקדה השיך ללבו בעת וברגע הזאת דיקא, אף-על-פי-כן צריך הוא להאמין תמיד שבנדאי יש עתה בחינת נקדה טובה השיכה ללבו בעת ההיא דיקא ולקשר עצמו אליה, שעל-ידי-זה יתקן מכל מקום שהוא.

ובאמת צריכין על-זה תפלות ותחנונים הרבה לזכות למצא הנקדה השיכה ללבו בעת ההיא דיקא, וזה בחינת על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצא, לעת מצא דיקא, שיזכה תמיד למצא הנקדה כפי העת והזמן שזה בחינת ההתבודדות ושיחה בינו לבין קונו, שעל-ידי-זה זוכין לקשר את עצמו בכל עת להנקדה השיכה ללבו בעת הזאת וכל זה הוא בחינת משפט, ששופט דין את עצמו ומוכיח את עצמו לקים את כל דברי התורה וצריכין לכוון המשפט לשפוט את עצמו בכל עת ובכל יום כפי העת והזמן וזה בחינת: ויהיו דברי אלה אשר התחננתי לפני ה' וכו', בחינת התחנונים והתבודדות הנ"ל לעשות משפט עבדו וכו', שעל-ידי-זה ממשיכין בחינת המשפט הנ"ל דבר יום ביומו כראוי לפי זה הזמן והיום והשעה (שם, הלכות מלמדים הלכה ג)

יש שני מיני ברוכים הקדושים, הינו הברור האחד הוא הברורים הגדולים והתקונים הנפלאים הנעשים על ידינו הבעלי בחירה, הינו על ידי כל המצוות ומעשים טובים שאנו עושין על ידי אתערותא דלתתא שלנו. והברור השני הוא התקונים הנפלאים והנוראים שנעשים בכל רגע על ידי השם יתברך בעצמו בבחינת אתערותא דלעלא, כי השם יתברך בעצמו עוסק בזה לתקן ולברר כל העולמות. ובאמת שני הברורים אלו הנ"ל נכללים כאחד, כי באתערותא דלתתא אתער לעלא, וכן כל כח האתערותא דלתתא שלנו הוא רק על ידי השם יתברך בעצמו, רק שאי אפשר לנו עכשו להשיג ולהבין כל זה בשלמות, כי זה סוד הענין של הידיעה והבחירה שבאמת שניהם נכללין כאחד, רק שאי אפשר לנו להשיג ולהבין כל זאת ועל ידי זה דיקא עקר כח הבחירה ועל כן מי שהולך בתמימות לא יפשל לעולם, וכמו שנאמר: "הולך בתם ילך בטח", כי על ידי תמימות ואמונה הוא מקים כל התורה כדינו עם כל פרטיהם ודקדוקיהם, כי מאמין שתקון כל העולמות תלוי רק בנו, הינו על ידי זה שנוצה לקים כל המצוות עם כל הדקדוקים שבהם על ידי אתערותא דלתתא שלנו, ואף על פי כן בשגבשל חס ושלום, באיזה חטא ועוון לא יפל בדעתו על ידי זה חס ושלום, ויתחזק לשוב בתשובה, כי יודע שיש בחינת הברור שלמעלה בחינת אתערותא דלעלא שלשם אין מגיע שום פגם כלל, בחינת: "אם חטאת מה תפעל לו". ושם יכל להתתקן הכל וכל העוונות יתהפכו לזכיות על ידי תשובה, כי מאד עמקו מחשבותיו יתברך ומכל הקלקולים יכול להוציא מהם תקונים גדולים. ועל כן על ידי שיוודע ומאמין כל זאת ישאר קים בעבודתו יתברך לעולם יהיה איך שיהיה. כי כל הנפילות וההתרחקות מהשם יתברך נמשך מהמבוכה שיש בשני בחינות ברוכים הנ"ל כי יש שאינו מתחיל כלל לעבד את השם יתברך או שעושה חס ושלום, עוד להפך, וזה נמשך ממה שרוצה היצר הרע להגביר הידיעה על הבחירה, כאלו אין להאדם בחירה כלל והפל תלוי רק בידיעתו יתברך, ואין השם יתברך רוצה כלל בעבודת האדם שזה בחינת הידיעות הפוזבות של האפיקורסים והרשעים הגמורים הפורקים על לגמרי כידוע ואפלו הבעלי תאוות שעובדים עברות ואינם נכנסים כלל לחקירות הנ"ל אף על פי כן כל כח היצר הרע שלהם נמשך מבחינה זו, כי עקר היצר הרע נמשך מפפירות כמבאר במקום אחר.

ספר המידות

ספר המידות – אות דרך חלק שני

- ו. הדרכים מביאים את האדם ללשון הרע, עבודה זרה, גלוי עריות ושפיכת דמים, ואלו העברות מפסידין את הפרנסה:
- ז. הפסיעה גסה מבלבלת את המחשבה מלעין:

ספר המידות – אות דין

- א. כל דין שדן אמת – דיניו אינם בטלים ונתקים אפלו שלא ברצון בעלי הדינים:
- ב. על ידי שהדין תורה הולך ונתמעט, על ידי זה הפרנסה נתמעטת, וכן להפך:
- ג. על ידי העמדת דינים שאינם הגונים באים הרהורי עבודה זרה:
- ד. על ידי חתון עם תלמיד חכם על ידי זה נתמנים דינים כשרים:
- ה. על ידי דינים כשרים התורה חביבה בעולם:
- ו. על ידי הבזיונות שמבזין את הדינים, התבואה – נשתלח בה מארה:
- ז. על ידי הבזיונות שמבזין דיני ישראל, על ידי זה היקר הוה בעולם:
- ח. כשאזהר רשע נתגדל, אזי קשה לחדש איזהו סברה בפוסקים. גם דברי הדינים אינם נשמעים באזני הבעלי דינים:
- ט. התחדשות המסים וארגוניות הוא על ידי הדינים:

ספר המידות – המתקת דין

- א. בשעה שמשגרין על האדם את היסורין, משביעין עליהם שלא ילכו אלא ביום פלוני ולא יצאו אלא ביום פלוני ובשעה פלונית ועל ידי סם פלוני. אבל "תשובה תפלה וצדקה" מבטלין השבועה:
- ב. חלישות הדעת, הינו עצבות על ידי זה בא רע מזל, ועל ידי רע מזל מדת הדין שולט:

ליקוטי עצות

ערך דעת

- ז. הפוגם בכבוד הצדיק האמת, על ידי זה נסגר אור הושכל והדעת ואינו יכול להשיג ולחדש בתורה, גם חשוב כמת (שם ו):
- ח. לפעמים נתעלמין המחין והדעת, ואז יפה צעקה לאדם בין בתפלה בין בתורה, ועל ידי זה מוליד המח והדעת (שם ז):
- ט. עקר האדם הוא הושכל והדעת, ועל כן במקום שחושב הושכל שם כל האדם. על כן צריך לברוח מאד ממחשבה רעה כדי שלא יקנה מקומו שם, חס ושלום. וצריך לכף ולהכריח את עצמו למחשבות טובות כדי שיזכה לידע ולהשיג בידיעת השם יתברך, ונמצא שהוא שם ממש ונכלל בו יתברך. וכל מה שיוודע יותר הוא נכלל בו יותר וזוכה לחיים נצחיים, וזוכה לשלמות הדעת וניצול מכל החסרונות, כנוכר לעיל (שם י"א):
- י. כל הדינים, חס וחלילה, נמשכין מחסרון הדעת, ועל ידי זה בא כעס ואכזריות. ועל כן החולה – שדינים שורין עליו ומחו בקטנות, על כן הוא כעסן. אבל על ידי הגדלת הדעת נמתקין ונתבטלין כל הדינים ונתבטל הכעס והאכזריות וזוכין לרחמנות גדול ולידע, שכל מה שעובר עליו הכל לטובה כי כולו טוב (שם):
- יא. כל הגדולה והטובה שיש לאומות העולם עכשו הכל הוא לטובתנו ולגדולתנו, אף על פי שעכשו אי אפשר להבין כל זה כי אין להכחיש החוש, אף על פי כן לעתיד יתרבה הדעת עד שאפילו אומות העולם בעצמן ידעו ויבינו שכל גדולתם וטובתם, הכל לטובתנו (שם):